REGLEMENTAREA JURIDICĂ A ACCIZELOR

Daniela PLĂMĂDEALĂ

CZU: 351.713:340.13(478) daniela.poalelungi@list.ru

Teza de master este realizată pentru studierea și analiza modului de gestionare și implementare, precum și de reglementare juridică a accizelor în Republica Moldova, precum și în țările apropiate. Necesitatea abordării temei accizelor este demonstrată de faptul că accizele sunt folosite pe larg ca modalități pentru controlarea consumului anumitor mărfuri și pentru reducerea evaziunii fiscale.

Scopul principal al tezei este analiza detaliată a reglementării juridice a accizelor în Republica Moldova, analiza dezvoltării accizelor din punct de vedere național și internațional, precum și stabilirea și dezvoltarea elementelor obligatorii și facultative ale legislației fiscale privind accizele.

În conformitate cu scopul tezei de licență a fost elaborată structura cercetării, care este formată din introducere, 3 capitole, concluzii și recomandări, bibliografie și anexe.

În Introducere a fost stabilită și dezvoltată actualitatea temei, fiind formulate scopul și obiectivele, metodele de cercetare și obiectul de cercetare. În același rând, se face o caracterizare detaliată a lucrării, evidețiindu-se importanța abordării temei respective.

În Capitolul I „Generalități privind accizele” a fost analizat conceptul și evoluția istorică a accizelor, dar și analizată comparativ experiența Republicii Moldova cu cea din țările europene, și nu numai.

În Capitolul II „Elementele legii fiscale privind accizele” au fost stabilite elementele obligatorii și facultative ale accizelor, precum și influența lor asupra factorilor ce determină evoluția favorabilă sau nefavorabilă a acestora.

În Capitolul III „Accizele – Analiză teoretico-practică” au fost analizate câteva hotărâri judecătorești și evidențiată practica judiciară a accizelor. La fel, a fost explicată procedura de calculare și achitare a accizelor, fiind specificate documentele necesare evidenței acestora, prin prisma companiei de transport SAUTO SRL.

Suportul informațional-științific utilizat în cadrul elaborării tezei îl constituie Codul fiscal al Republicii Moldova, rapoartele analitice ale organelor de administrare publică, actele normative-legislative și regulamentele în vigoare.

Actualitatea temei este demonstrată de importanța accizelor, și anume: producerea bunurilor accizabile și colectarea accizelor la livrarea din antrepozitul fiscal, duce la creșterea eficienței sistemului de impozitare; o astfel de modificare influențează direct creșterea eficienței controlului accizelor. De subliniat că sporirea eficienței impozitării și a colectării veniturilor la buget, în general, este o precondiție pentru a atinge

niveluri ridicate ale PIB, atât de necesară pentru relansarea unei economii marcate de încordare structurală. Necesitatea abordării temei accizelor este demonstrată de faptul că accizele sunt folosite pe larg ca modalități pentru controlarea consumului anumitor mărfuri și pentru reducerea evaziunii fiscale. Pe lângă domeniul fiscal al acestora, aplicarea accizelor este determinată și din considerentele de sănătate publică, de reducere a consumului energetic și de protecție a mediului. Astfel, accizele sunt considerate un mijloc de apărare sanitară, morală și fizică a națiunii, deoarece ele vizează, în special, produsele din tutun și băuturile alcoolice. Modul de aplicare a accizelor este destul de extins și se poate modifica în dependență de politica financiară adoptată de stat în anumite perioade de dezvoltare economică.

Scopul principal al tezei este analiza detaliată a reglementării juridice a accizelor în Republica Moldova, analiza dezvoltării accizelor din punct de vedere național și internațional, precum și stabilirea și dezvoltarea elementelor obligatorii și facultative ale legislației fiscale privind accizele.

Obiectivele cercetării sunt:

- Efectuarea unui studiu al legislației Republicii Moldova și a statelor europene, privind angajamentele comune impunerii cotelor de acciz, cu scopul identificării problemelor existente;
- Studierea sistemului de impozitare indirectă;
- Analiza cotelor de acciz în Republica Moldova și efectuarea unei analize comparative cu alte state europene;
- Analiza elementelor obligatorii și facultative ale legislației fiscale privind accizele;
- Analiza practicii judiciare privind reglementarea accizelor.

Metodele de cercetare utilizate sunt științifice generale și specifice de investigație, precum: cercetarea și comparația, sinteza, observația, analiza (calitativă, cantitativă) logică și sistemică, inducția și deducția, precum și metoda statistică, modelarea economico-matematică, respectiv, utilizarea metodelor grafice, figurilor și tabelelor în expunerea și redarea, completă și complexă, a fenomenelor și a proceselor economice studiate.

Pe parcursul ultimilor ani, accizele constituie o sursă tot mai esențială în formarea bugetului public național, în special a bugetului de stat. Specialiștii recomandă aplicarea accizelor asupra produselor caracterizate printr-o cerere inelastică, astfel încât creșterea prețurilor la produsele supuse accizelor să nu determine reduceri semnificative ale consumului acestora, măsură ce are ca scop asigurarea veniturilor stabile din accize.

Problema influențării impunerii cu impozite indirecte, cum sunt accizele asupra contribuabililor, precum și a activității societății este extrem de variată și are o deosebită importanță pentru întreaga dezvoltare a vieții economice, sociale și politice.

Analiza accizelor la nivel bugetar va avea la bază analiza indicatorilor din buget, adică ponderea încasărilor din accize în taxele de consum, în total venituri bugetare, în venituri din impozitele indirecte și în PIB.

Elementele esențiale ale impozitelor şi taxelor se clasifică în: organele fiscale, subiectul impunerii, obiectul impunerii, baza de impozitare, materia impozabilă, sursele de plată a impozitelor, cota de impozitare, perioada fiscală, modalitatea de percepere a impozitelor, modul de restituire a sumelor achitate în plus, termenele de achitare, executarea silită a obligației fiscale, precum şi responsabilitățile, penalitățile pentru încălcările fiscale.

În afară de elementele obligatorii ale legii fiscale privind accizele, sunt prezente şi unele elemente facultative. Spre deosebire de cele obligatorii, în cazul elementelor facultative lipsa unuia dintre ele în structura actului legislativ, care reglementează acciza, nu influențează gradul de determinare a acelei obligații fiscale, însă poate influența calitatea executării acesteia, în unele cazuri chiar imposibilitatea executării ei.

Administrarea accizelor reprezintă un sistem destul de complex, prin care are loc monitorizarea şi gestionarea eficientă a impunerii fiscale în procesul de reglementare juridico-mornativă a funcționării și controlului. Persoana cu funcția de răspundere autorizată este Serviciul Fiscal de Stat. Controlul asupra achitării accizelor se efectuează de către organele vamale în conformitate cu prevederile din Titlul IV al Codului fiscal şi cu legislația vamală.

Din punctul de vedere al statului, avantajul aplicării accizelor îl reprezintă faptul că accizele constituie (în țările în care se aplică) o sursă de venit apreciabilă, facil de obținut, la un cost puțin ridicat. Cotele cele mai mari de accize afectează, în general, băuturile, țigările, automobilele şi carburanții şi furnizează majoritatea veniturilor procurate de aceste taxe speciale asupra consumului, respectiv ¾. Un alt avantaj al impunerii indirecte, implicit al aplicării accizelor, îl prezintă rapiditatea, comoditatea şi costul relative redus al perceperii.

Dezavantaj este și faptul că accizele, în general, sunt sensibile la inflație, ajungându-se în perioade de inflație puternică la o scădere a randamentului accizelor (de altfel, această problemă este actuală mai mult sau mai puțin pentru toate categoriile de impozite).

Fiind o taxă de consum, acciza se regăseşte în prețul final al produselor. Astfel, orice creştere a valorii accizei va determina o creştere automată a prețurilor, iar modificarea nivelului accizei va influența prețul, în sensul creşterii sau reducerii lui. Variația prețului, la rândul ei, influențează piața prin creşterea sau diminuarea cererii şi ofertei de bunuri afectate de accize.

Recomandat
***Vlad VLAICU,** dr., conf. univ.*